

NHÀ THƠ NGỤ NGÔN PHÁP NỔI TIẾNG THẾ GIỚI (1621 – 1695)

Lê Khắc Thí

Ngày xưa dưới thời Pháp thuộc, học trò từ cấp Tiểu học đến Trung học đều học chương trình Pháp. Sử ký, Địa dư ... của nước Pháp, nhiều hơn là của nước nhà: “La France s'appelait autrefois La Gaule, nos ancêtres, les Gaulois...”. Còn văn chương thì cũng của “mẫu quốc”. Fables de La Fontaine được dạy từ cấp tiểu học (primaire élémentaire), học trò phải học thuộc lòng những bài thơ, bài ngụ ngôn cho đến nay chúng ta vẫn còn nhớ nhiều câu, nhiều bài văn thơ ấy.

Jean La Fontaine sinh năm 1621 tại Chateau-Thierry, Champagne (xứ rượu sâm banh) miền Trung nước Pháp, trong một gia đình khá giả; cha ông, Charles de La Fontaine, là một viên chức chính phủ, làm nghề trông coi rừng, nhờ thế mà tuổi thơ của ông gần với thiên nhiên, gần với những con thú hiền từ đáng yêu cũng như những con thú dữ đáng sợ, gần với cỏ cây hoa quả. Đó là môi trường cho La Fontaine hiểu rõ cuộc sống của các loài thú và từ đó viết ra rất nhiều thơ ngụ ngôn về loài vật liên quan đến loài người rất có ý nghĩa về triết lý cuộc sống ở đời, có giá trị về phương diện giáo dục.

La Fontaine bắt đầu làm thơ với đủ kiểu, đủ loại, sở thích vẫn là các đề tài về thế giới động thực vật. Mỗi con vật, mỗi cành cây, bông hoa đều có cuộc sống riêng tư và rất sinh động, đặc biệt chúng còn có tư duy sâu sắc, trở thành đề tài bất tận của La Fontaine.

Năm 20 tuổi, ông đến nhà thờ ở Paris định theo học để sau này trở thành thầy tu, nhưng bản tính ưa thích giao du tự do khiến ông không thể sống trong khuôn khổ tu hành khắt khe được; do đó ông đã trở về nhà năm 1647. Sống ở quê hương, phụ làm nghề gác rừng của

cha 17 năm, nên ông lại càng gắn bó với thiên nhiên hơn nữa. Trở lại Paris, là khoảng thời gian La Fontaine có nhiều quan hệ với nhiều nhà thơ tài năng, và đó là động lực khiến ông hăng say sáng tác.

Cho đến ngày nay thơ ngụ ngôn của ông được giảng dạy trong nhiều trường trên thế giới, các tác phẩm của ông có giá trị giáo dục rất lớn. La Fontaine được bầu vào Hàn Lâm Viện Pháp năm 1683 qua sự nghiệp công hiến lớn lao của ông cho nền văn chương Pháp.

Ông qua đời ở Paris ngày 13 tháng 4 năm 1695, hưởng thọ 74 tuổi.

Sau đây, xin trích một vài đoạn trong vài chuyện ngụ ngôn chúng ta học ngày xưa để cùng thưởng thức lại văn chương Pháp:

- **La Mort et le Bucheron:**

Một gã tiều phu nghèo khổ quá muốn chấm dứt cuộc đời, bèn gọi Ông Thần Chết đến:

*“Il appelle la Mort, elle vient sans tarder,
Lui demande ce qu’il faut faire.
C’ est, dit-il, afin de m’aider
A recharger ce bois, tu ne tarderas guère
Le trépas vient tout guérir
Mais ne bougeons d’où nous sommes
Plutôt souffrir que mourrir
C’est la devise des hommes”.*

(Thà chịu đau khổ còn hơn là chịu chết, đó là châm ngôn của người đời.)

- **L'Ours et les deux compagnons:**

*“Deux compagnons pressés d’argent
A leur voisin Fourreur vendirent
La peau d’ un Ours encore vivant...”*

Hai anh chàng cần tiền, đến bán cho người hàng xóm làm nghề thuộc da, da con gấu còn sống, rồi hai anh bắt đầu đi săn gấu. Vào rừng, gặp một chú gấu hung dữ, hai anh bỏ chạy, một anh trèo lên một cây cao, anh kia nằm úp mặt xuống đất làm người chết. Chú gấu đến gần anh nãy nghĩ xem rồi bỏ đi. Gấu đi xa, anh chàng trên cây tụt xuống, lại hỏi anh bạn: “Chú gấu lại gần nói gì vào tai mày?” Anh bạn trả lời:

“Il m’a dit qu’il ne faut jamais

Vendre la peau de l’Ours qu’on ne l’ait mis par terre”

(Nó nói với tao đừng bao giờ đi bán da gấu khi chưa giết được gấu)

- **Le Corbeau et le Renard.**

*“Maitre Corbeau, sur un arbre perché,
Tenait en son bec un fromage,
Maitre Renard par l’odeur alléché
Lui tint à-peu-près ce langage:*

*“Hé! bonjour Monsieur du Corbeau,
Que vous êtes joli! Que vous me semblez beau!
Sans mentir, si votre ramage
Se rapporte à votre plumage,
Vous êtes le Phénix des hôtes de ces bois.”
A ces mots le Corbeau ne se sent pas de joie,
Il ouvre un large bec, laisser tomber sa proie.*

Le Renard s’en saisit et dit:

*“Mon bon Monsieur,
Apprenez que tout flatteur
Vit aux dépens de celui qui l’écoute,
Cette leçon vaut bien un fromage, sans doute.”
Le Corbeau honteux et confus,
Jura, mais un peu tard, qu’on ne l’y prendra plus.*

Bài Ngụ ngôn “Le Corbeau et le Renard” ngụ ý nói những kẻ ưa nghe những lời nịnh hót thường bị lường gạt, mất mát, thiệt thòi. (Mật ngọt chết ruồi).

Thơ ngụ ngôn của La Fontaine có khoảng 250 bài, không thể đọc hết, học hết, nhớ hết được. Chỉ xin trích ghi lại vài giòng, vài bài để nhớ lại thời xa xưa chúng ta đi học đã thuộc lòng nhiều thơ ngụ ngôn của La Fontaine và đến ngày nay, sau sáu, bảy chục năm, còn nhớ, còn thuộc được ít nhiều để đàm đạo cho vui..